

Ерик Горди, професор на Универзитетском колеџу у Лондону, је рекао у интервјуу за Н1 да је „унутрашњи дијалог“ прелепа фраза, а да је Вучић свестан сваки пут кад разговара са представницима ЕУ да је то његов посао.

„То је разлог зашто Европа толерише све што он ради на власти, зато што очекује да он постигне договор са Косовом“.

Гост Н1 је професор социологије политике и културе на Универзитетском колеџу у Лондону који се бави Југоисточном Европом, посебно бившим југословенским републикама. Написао је књиге „Култура моћи у Србији – национализам и деструкција алтернативе“, „Кривица, одговорност и порицање: Улога прошлости у пост Милошевићевој Србији“.

Упитан за мишљење о „унутрашњем дијалогу“ на путу тражења решења за косовски проблем, Горди каже да је то – прелепа фраза:

„Мислим да је проблем у томе што нико искрено не верује да је могуће обезбедити отворени дијалог и постићи консензус у условима контроле идеологије и јаке контроле медија, као и екстерних позиција које заузимају представници власти. Али, мислим да је разлог за то што је иницијатива прихваћена на првом месту, јесте оно чега је Вучић посебно свестан, свестан је сваки пут кад разговара са представницима Европске уније или било ким другим, то је да је то његов посао. То је разлог зашто Европа толерише све што он ради на власти, зато што очекује да он постигне договор са Косовом. Он је свестан да какав год договор постигне, биће у колизији са свим оним што су људи са позиције моћи поручивали у последњих 20 година, чак и дуже. Он сада тражи начин да представи да је пронашао једину могућу опцију, да то није савршена опција и да није

било другог избора“.

Након састанка са немачком канцеларком Ангелом Меркел, Вучић је рекао да нико неће бити задовољан тим решењем, а Горди наводи да је председник Србије вероватно у праву.

„Основни задатак је да договор који ће бити постигнут мора да задовољи минималне захтеве и Косова и Србије. Обе стране имају црвену линију. Косово жели да буде интегрисано у међународне организације, у неком тренутку у Европску унију. Србија има црвену линију да не жели да призна. Највероватније да је решење нека врста неформалног признања и договора да неће бити агресије, са јаким гаранцијама о заштити културне и верске имовине и права мањина. Али, биће тешко постићи то и људи који ће бити незадовољни су екстремима на обе стране, у Србији и на Косову“.

Регион и реторика деведесетих

Горди оцењује да у последњих 20 година постоји запањујући ниво понављања исте реторике развијене у деведестим. Разлог томе је, како наводи, што у читавом том периоду власти земаља региона нису развиле никакав алтернативни начин да јавности објасне да нешто треба урадити, променити, да се систем власти мења. Разлог зашто то нису урадили је вероватно то што се није променио систем власти, наглашава.

„Ако погледате најпопуларније таблоиде и слушате изјаве неких водећих политичара, намењене за унутрашњу употребу, помислићете да је ова земља опкољена и непрекидно под нападима, у опасности од нестанка. Видите наслове у којима Немачка, Ватикан, Џорџ Сорос, ЦИА имају ђаволски план да изазову хаос. А, онда се политичари састају са лидерима Европске уније и онда их уверавају како деле исте циљеве, да имају исте обрасце итд... Мислим да је то знак да су држава и влада прихватиле неке формалне обавезе како би имале неке користи и намеравају да их следе на формалном нивоу. Али, не намеравају нити да их спроведу у дело, нити да јавности објасне шта то све значи“, каже гост Новог дана.

Горди се осврнуо и на етикетирање које је присутно у нашем јавном простору. „Има неких интересантних ствари у вези са тим етикетирањем. Једна је да је језик

препознатљив, његово порекло је препознатљиво. И то долази из параноидног периода комунистичке владавине, посебног дела комунистичке структуре, људи из војних безбедносних служби и слично и то вам говори о политичкој оријентацији, образовању људи који су на власти и колико се то мало променило... Али постоји још једна занимљива ствар. Видите на кога се то односи. На невладине организације, на новинаре, посебно на оне који износе детаље о темама као што је корупција. И мада су сви термини као страни плаћеници, шпијуни, ниједан се не односи на спољну политику земље, тичу се односа државе и јавности. Користи се језик претњи и оно што нам говори та врста реторике је одакле власт види да долази претња, а види да она долази од могућности да их јавност позове на одговорност, да могу бити одговорни за управљење различитостима у перспективи и мишљењима“.

У својим разматрањима, причајући о Србији, Горди употребљава и појам „стабилократија“. Каже да је то форма државе којој је основни приоритет континуитет групе на власти, партије или неформалне групе и да се углавном односи на спољне релације.

„Заправо значи да ће спољни актери, као Европска унија, толерисати неке мане у смислу квалитета демократског живота, у смислу различитости мишљења, независности правосуђа, свих оних фактора који се тичу живота људи, у замену за сигурност, да ће се увек бавити истим људима којима могу да постављају захтеве. Тако да је то као нека трговина и они то зову стабилношћу. То би био континуитет на власти мале групе са ограниченим легитимитетом, која споља краткорочно изгледа стабилно. У суштини то није стабилно. Они могу да изгубе власт и ако се то догоди, а нема конкурентног политичког система и различитости мишљења, нема групе која би их заменила на власти и што је важније, нема оних који су способни да изграде демократски систем након промене власти. Тако да имате мање-више исту ствар“.

„Фактор регионалне стабилности“

На питање да ли је, према његовом мишљењу, Србија фактор регионалне стабилности, Горди каже да тај термин никада није добро разумео. „Претпостављам да је све фактор стабилности, као што је све и фактор нестабилности. Рекао бих да до нивоа до којег су људи који су на одговорним позицијама способни да реше кофликте, који су спосебни да обезбеде заједнички напредак посебно са колегама из других земаља, суседних земаља, посебно са онима које су биле део Југославије, то је онда допринос стабилности. Али бих отишао и мало даље и рекао да се то заправо догађа. Постоји конструктивна сарадња међу професионалцима на другом, трећем и четвртном нивоу власти. Место на коме тога

нема је врх власти на којем често видите тенденцију искоришћавања напетости како би се креирала нестабилност, чак и кад за то нема разлога“.

Извештај Европске комисије

У новом извештају Европске комисије о Србији каже се да је Србија направила напредак у преговарачком процесу са Европском унијом, али није успела да то учини у примени владавине права и нормализацији односа са Косовом.

Коментаришући то, Горди каже да тај извештај види као веома снажну критику онога што је урађено. „Али тај извештај од 111 страница се може свести на свега неколико опсревација. Ако погледате део о постигнутом прогресу све су то формалне сфере – Србија је напредовала у регулисању риболова и слично. У свим деловима о основним карактеристикама односа државе и друштва, ту говоримо о слабостима. И ту је реч о фундаменталном односу државе и региона, не само Србије, према процесу приступања. До степена да се нешто доживљава као захтев који ће онда бити испуњен на формалном нивоу – влада иде пред парламент да добију пакет од 200 усвојених закона и исправан језик ће постојати у закону. Али, кад се дође до основних принципа о томе како грађани могу да се информишу, како функционери могу бити одговорни, ствари које се заиста односе на јавни живот у држави, ту посао није обављен. Тако да ћете видети много промена у слову закона, а само мало промена у пракси, што је људима потребно у свакодневном животу како би функционисали у друштву. То ће се догађати кроз неформалне канале, клијентелизам, корупцију и то ће се тешко мењати, јер нема политичке странке која има истински интерес да промени тај однос. Све профитирају на томе“.

(Н1)